

nu, jednom ze sedmi římských pahorků, rozprostíraly své bohatství spíše dovnitř než navenek.

Také četné užitkové stavby svědčí o římském stavebním umění. Římské mosty zčásti vydržely až do dnešních dnů. Římské vodovody (akvadukty) zásobovaly města vodou v množství a kvalitě, které jsou srovnatelné se současností. Slavné jsou lázně (thermy), a to nejen v hlavním městě, nýbrž ve všech římských městech. Prakticky každé město střední veli-

Akvadukt Pont-du-Gard ve Francii byl mistrovským dílem architektury. Sloužil jako vodovod i most.

kosti v severoafrických koloniích přesahovalo počtem veřejných lázní na počet obyvatel průměrné velkoměsto současné Evropy. Římský Timgad v Alžírsku měl devatery lázně! Přitom toto městské středisko nebylo větší než standardní legionářský tábor a počet jeho obyvatel nikdy nepřesáhl 10 000. Římské obchodní a soudní haly, baziliky, se staly vzorem pro uzpůsobení vnitřního prostoru pozdně antických a středověkých kostelů.

Prakticky myslící římská vojenští lékaři a vojenští architekti dali za císaře Augusta vzniknout

prvním skutečným nemocnicím ve světových dějinách, i když byly určeny výlučně vojákům a nikoli civilistům.

Vzhledem k tomu, že se nám ne-

Byl Řím milionovým městem?

dochovaly žádné záznamy ze sčítání lidu, můžeme na tuto otázku odpovědět jen s určitou pravděpodobností. Za základ pro naše výpočty může posloužit řada faktů, jako průměrný počet obyvatel jednoho obytného bloku (*insula*) nebo počet paláců či řemeslnických dílen. Parky, veřejné budovy a náměstí, které v Římě zabíraly značné plochy, je však třeba ze zastavěné plochy odečíst. Také rozsah veřejného zásobování potravinami může poskytnout užitečné údaje.

Ze všech uvedených údajů vyplývá, že císařský Řím měl o něco méně než jeden milion obyvatel – okolo 700 000 až 800 000. Pro starověké město to byl počet přímo gigantický. Vždyť i v dnešní době se lokalita se srovnatelnou úrovní počtu obyvatel vymyká běžnému průměru a výrazně ční nad ostatními městskými středisky.

AKVADUKTY

byly mistrovskými díly techniky. Přiváděly vodu z okolních vrchů do měst a přitom křížovaly řeky i údolí. Přesně spočítaný spád zajišťoval stanovenou rychlost toku vody.

ŘÍMSKÉ LÁZNĚ (THERMY)

byly často darem císaře lidu. Vstupné bylo velmi nízké, tudíž únosné i pro prosté lidi. Vedle hal s teplou a studenou vodou zde existovaly potní lázně s vytápěnou podlahou a stěnami.

Dnešní pohled na Forum Romanum. V antice zde stála nejstokvostnější stavební díla Říma.

Římský selský dům (villa rustica), ukázka typického způsobu života na venkově

Říše tisíců měst

Náhrobní deska legionáře Flavoleia, zemřelého v 1. století n. l. v Mohuči. Svitek v jeho ruce ukazuje, že se jednalo o římského občana.

Co jsou římské kolonie?

Egypt faraonů, Řecko nebo Římská říše byly představiteli prvních civilizací ve Středomoří. Rozdíl oproti způsobu života v prehistorické době spočíval především ve znalosti písma a existenci měst.

Část lidské populace přesídlila z vesnic, malých osad a osamocených selských usedlostí (viz obrázek) do měst. Již první osady u Tiberu představovaly počátek pozdější římské civilizace. A čím více vzrůstal mocenský vliv Říma, tím více vznikalo římských měst. V kterékoli provincii, v níž se usadili, zakládali Římané nová sídla (kolonie). Taková kolonie bylo město stojící mimo

Řím, avšak vnímané jako jeho součást – vlastně kousek Říma v cizině. Tak například občané římského města Kolína nad Rýnem, pokud disponovali římským občanstvím a nepatřili mezi otroky, byli považováni za občany samotného Říma.

Jinou právní formu římských měst představovalo *municipium* s poněkud odlišnou podobou občanského práva. Tyto městské právní formy byly rozšířeny v celé říši. Během let se však rozdíl staly nepodstatnými: *colonia* a *municipium* představovalo nadále již jen formální rozlišení, podobně jako v dnešní Spolkové republice Německo označení typu „hansovní město“ a „svobodné říšské město“ mají toliko historický význam.